

Gemeente Boekel

Beleidsnotitie begraafplaatsen 2022-2031

1. Inleiding

De gemeente Boekel heeft twee begraafplaatsen die beide onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen, in de kernen Boekel en Venhorst. Voor u ligt de beleidsnotitie voor deze begraafplaatsen voor de periode 2022-2031. Dit plan bevat de uitgangspunten voor het gebruik, het beheer en het onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen voor de komende 10 jaar.

2. Aanleiding en doel

De afgelopen jaren laten zien dat onze inwoners steeds minder vaak kiezen voor een traditionele begrafenis en dat steeds vaker voor andere vormen van lijkbezorging wordt gekozen, zoals cremeren en natuurbegraven. Dit betekent dat (zelfs) bij gelijkblijvende kosten voor beheer en onderhoud, de kosten per begrafenis en per graf gaan toenemen. De kosten moeten immers verdeeld worden over steeds minder begrafenissen. We zien dan ook dat de tarieven (ook al zijn die op dit moment niet kostendekkend) de laatste jaren een aanzienlijke stijging laten zien. Deze trend zet zich naar verwachting ook in de toekomst voort als we geen actie ondernemen. In deze beleidsnotitie wordt dit verder onderbouwd.

Het doel is om te komen tot toekomstbestendige begraafplaatsen.

Dit vraagt om een andere kijk op onze begraafplaatsen, het gebruik en het beheer, en de wijze waarop we de kosten hiervan doorrekenen.

Deze notitie geeft invulling aan de vraag hoe om te gaan met onze begraafplaatsen, welke standpunten we hanteren, hoe we dit gaan uitvoeren en wat de financiële situatie is.

3. Wettelijk kader

In de Wet op de Lijkbezorging is geregeld hoe om te gaan met lijkbezorging in Nederland.

Lijkbezorging gaat over hetgeen moet gebeuren met een menselijk lichaam na overlijden of na dood te zijn geboren. De gemeente heeft een zorgplicht en een vergunningverlenende bevoegdheid met betrekking tot begraven (en cremeren).

De gemeente Boekel heeft in de Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Boekel nadere regels gesteld met betrekking tot het beheer, openstelling, indeling en uitgifte van de graven. Deze verordening is uit 2010 en is voor het laatst in 2012 gewijzigd. Door het wijzigen van de beleidsnotitie zal uiteindelijk ook de beheersverordening worden aangepast.

Ook wordt er elk jaar een verordening Graf- en begrafenisrechten vastgesteld. Hierin worden jaarlijks de tarieven bijgesteld.

4. De begraafplaatsen

De begraafplaats in Boekel ligt aan de Raadstraat. De begraafplaats is 1,4 hectare groot en omvat 1872 graven. Daarnaast zijn er de volgende voorzieningen:

Urnenmuren met 58 nissen en een uitstrooiveld.

Momenteel zijn er in Boekel 528 graven en 22 urnennissen vrij (stand per 1 juli 2022).

De begraafplaats in Venhorst ligt aan het Kerkpad. De begraafplaats is ruim 6.000 m² groot en omvat 504 graven. Daarnaast zijn er de volgende voorzieningen:

Een urnenmuur met 12 nissen en een monumentaal graf.

Momenteel zijn er in Venhorst 194 graven en 12 urnennissen vrij (stand per 1 juli 2022).

De begraafplaatsen zijn openbare begraafplaatsen, dat wil zeggen dat geloofsovertuiging geen rol speelt in het wel of niet begraven in onze gemeente.

5. Huidige situatie

Sinds 2015 is de begraafplaatsadministratie uitbesteed. Voorheen aan IBN Facilitair en sinds 2020 aan Kybys. De overeenkomst loopt tot en met 2023. Kybys is al sinds 2015 betrokken bij de begraafplaatsadministratie. Met Kybys hebben we een raamovereenkomst waar de werkafspraken in vastgelegd zijn. Zij zijn volledig aanspreekpunt namens de gemeente en handelen de operationele taken rondom de begraafplaatsen af.

Het onderhoud ligt bij IBN Facilitair voor de begraafplaats in Boekel. In Venhorst wordt de begraafplaats onderhouden door Stichting Leefbaar Venhorst, een groep vrijwilligers dat zorgt dat de begraafplaats er altijd netjes bij ligt. In 2021 hebben we het contract met 4 jaar verlengd omdat we tevreden zijn over de kwaliteit.

De lijkbezorging gebeurt door Gravendienst van der Burgt te Gemert. Contact ligt bij Kybys.

De onderhoudskosten liggen jaarlijks gelijk. De kosten aan Kybys verschillen per jaar. Dat is verklaarbaar omdat het aantal begrafenissen niet vast staat en ook het aantal aanschrijvingen voor verlengingen ieder jaar verschilt.

Bijna ieder jaar wordt er verlies gemaakt op de begraafplaatsen. Behalve in 2021 hebben we een kleine winst gemaakt. In 2021 zijn er erg veel verlengingen geweest (98 in totaal. Ter vergelijking in 2020 waren dit er 55). Dat scheelt enorm in de inkomsten. De komende jaren staan deze grote aantallen ook niet meer op de planning.

In de jaren dat wij de beleidsmedewerker begraafplaatsadministratie hebben ingehuurd waren de verliezen groter. Dat is altijd duurder dan vast personeel. Momenteel is inhuur niet aan de orde. De tarieven zijn nog steeds niet toereikend met de huidige werkwijze. De komende jaren zijn de aanschrijvingen voor de verlengingen minder dan in 2021 wat inhoudt dat de inkomsten ook lager zijn. De kostendekkendheid verschilt per jaar enorm. Het gemiddelde van de afgelopen 5 jaar ligt op 84%.

6. Ontwikkelingen

Lokaal

We zien grote verschillen in de bezetting van de begraafplaatsen. In 2014 was de bezettingsgraad van de begraafplaats in Boekel 86,7% waar deze in 2022 72,5% is. Dat is een flinke daling in 8 jaar tijd. Dat heeft te maken met het feit dat cremieren steeds populairder is geworden. Er wordt echter weinig gebruik gemaakt van de urnenmuur. In Venhorst is deze leeg en in Boekel is de bezettingsgraad 62,1%. In 2014 was de bezettingsgraad 55,2%. In 2015 werd 42,4% begraven en in 2021 nog maar 25,6%. We kunnen dus wel stellen dat er in verhouding weinig gebruik gemaakt wordt van de urnenmuur. Dit valt te verklaren doordat de urnenmuur gedateerd is, ze zijn niet in de beste onderhoudsstaat en er is geen mogelijkheid om iets bij te plaatsen / aan te kleden. Ook is de urnenmuur de enige mogelijkheid voor asbestemmingen.

Het sterftcijfer neemt tot en met 2035/2040 toe met circa 40%. Dat is een jaarlijkse stijging van 1,2%. Nu kiest in onze gemeente ongeveer 63% voor cremieren en dat percentage is nog steeds stijgende. Ondanks de stijging in sterfgevallen is het maar de vraag of er een groei van het aantal begravingen zal komen omdat er steeds vaker gekozen wordt voor cremieren.

De kosten voor beheer en onderhoud zullen naar verwachting niet dalen zonder ingrepen ondanks de trend dat er waarschijnlijk in de toekomst minder begravingen zullen zijn. Bij het aanhouden van de begraafplaats in de huidige vorm blijft het onderhoud hetzelfde.

Een groene uitvaart

Milieubewust leven, natuurbehoud en het verkleinen van de ecologische footprint is steeds belangrijker. Ook begraven kan in overeenstemming met de natuur. Daarvoor is de natuurbegraafplaats waarbij alleen natuurlijke materialen worden gebruikt, waardoor de overledene wordt opgenomen in de natuur.

De dichtsbijzijnde natuurbegraafplaats is de begraafplaats in de Maashorst. Op dit moment kiest minder dan 1% van de overledenen voor een natuurbegraving en deze natuurbegraafplaats is bijna vol (bron: BRANA, Branchevereniging voor echte natuurbegraafplaatsen in Nederland).

Natuur begraven is voor onbepaalde tijd dus hier komen ook geen graven vrij als het niet uitgebreid wordt. In de gemeente Boekel zien wij geen geschikte plaatsen voor een natuurbegraafplaats. Omdat in verhouding erg weinig mensen momenteel kiezen voor een natuurbegraving (in de gemeente zou dat over minder dan 1 persoon per jaar gaan) is hier nu ook geen noodzaak voor.

Geen grafonderhoud

Een reden om te kiezen voor cremieren is om de nabestaanden niet 'op te zadelen' met het grafonderhoud. Echter voor de nabestaanden is het juist wel fijn om een plek te hebben waar ze naartoe kunnen gaan waarbij begraven weer voor de hand ligt. Onderhoudsarme graven zie je daarom ook steeds meer terug op de begraafplaatsen. Dit zijn graven die ingericht zijn met stenen of kiezels en weinig tot geen groen bevatten.

Gemeentelijk begraven

Waar het vroeger bijna vanzelfsprekend was om een uitvaartverzekering af te nemen is dat nu niet meer het geval. Als de overleden persoon of nabestaanden de begraving niet kunnen betalen dan dient de gemeente de kosten te dekken. Nu komt dat gemiddeld één keer per 2 á 3 jaar voor en de verwachting is dat dit aantal wel wat kan groeien.

Begraafplaats inzetten voor andere doeleinden

Veel begraafplaatsen hebben interessante natuur en/of historie wat resulteert in rondleidingen, tentoonstellingen of gezamenlijke herdenkingen.

Foetusbegraven

Indien het kindje doodgeboren is voor de zwangerschapsduur van 180 dagen kan het kindje wettelijk niet worden aangegeven en krijgt het officieel geen naam. Er zijn diverse wetsvoorstellen ingediend om dit aan te passen. Er zijn diverse gemeentes die een plaats maken op de begraafplaats voor veel te vroeg geboren kindjes.

7. Toekomstige situatie

Bij de 'huidige situatie' zijn we tot de conclusie gekomen dat de tarieven niet toereikend zijn voor een volledige dekking van de begraafplaatsadministratie. Om te kijken of we met de huidige situatie kostendekkend kunnen zijn hebben we enkele scenario's uitgezocht:

7.1. Scenario's

7.1.1. Scenario 1: Tarieven verhogen

We hebben, op basis van cijfers van de afgelopen 7 jaar en de verwachte cijfers (overledenen, verlengingen, % begravingen) een doorberekening kunnen maken van de verwachte inkomsten en uitgaven (op basis van de tarieven in 2022 + indexering 2023 1,94%). Hierin zien we dat we tekort gaan komen.¹

¹ Bijlage 1: Berekening kosten en uitgaven 2022 – 2031 op basis van huidige tarieven

Daarnaast is er een vergelijking van de tarieven gemaakt met tien buurgemeenten op kosten.² Gemeentes kunnen een ander beleid hebben dan onze gemeente (bijvoorbeeld onderhoudsniveau, maten, keuzemogelijkheden en service). Maar het geeft ons, ondanks deze kanttekening, wel goed inzicht wat de verschillen in de gemeentes zijn.

De laatste jaren zijn de tarieven in de gemeente flink verhoogd. Naast de jaarlijkse indexering zijn er ook een aantal extra verhogingen geweest omdat de kostendekkendheid voorheen nog veel lager lag. Als we naar het vergelijking van de buurgemeenten kijken zijn er enkele conclusies te trekken:

- Voor het begraven van een periode van 20 jaar zitten wij nu nog steeds ongeveer 15% onder het gemiddelde;
- We zitten ongeveer 28% onder het gemiddelde met de verlengingen van 10 jaar;
- Kindergraven tot 12 jaar is in onze gemeente relatief duur. We zitten 20% boven het gemiddelde;
- Voor het plaatsen van een urn in de urnenmuur zitten we op het gemiddelde.
- De meeste gemeentes hebben de verordening graf- en begrafenisrechten anders opgebouwd. Er zijn bijvoorbeeld meer keuzes in diverse graven, sommige hebben het onderhoud losgekoppeld. We hebben dit hierin meegenomen en qua diverse begravingsmogelijkheden hebben we de optie genomen waar de meeste vraag naar is.

7.1.2. Scenario 2: Begraafplaatsadministratie volledig door de gemeente uitvoeren.

We hebben een vergelijking gemaakt van de kosten voor de begraafplaatsadministratie als Kybys dit doet en als we dit in 'eigen beheer' gaan doen. De verwachting is dat dit in eigen beheer iets goedkoper zou kunnen zijn. De gemiddelde kosten bij uitbesteding bedragen zo'n 115.000 euro op jaarbasis. In eigen beheer zou dat zo'n 110.000 euro zijn.

De gemeente Boekel kenmerkt zich als een regiegemeente. Dat is ook de reden geweest dat destijds de begraafplaatsadministratie is uitbesteed. Ondanks dat het op papier voordeliger lijkt, zitten er ook nadelen aan om de administratie weer terug te halen.

Ten eerste past dit niet bij een regiegemeente. Daarnaast is er binnen de huidige formatie geen ruimte om dit uit te voeren en er moet een nieuwe medewerker worden aangenomen. In de huidige arbeidsmarkt zal dat niet eenvoudig zijn. Ook dient er altijd een back-up te zijn bij ziekte en/of vakanties, begrafenissen kunnen niet wachten. De kosten van vervanging (niet alleen de uren, maar ook op het vlak van opleiding, software e.d.) zijn nog niet meegenomen. Ook zal het, zeker in het begin, geen kwaliteitsslag geven omdat de kennis van de begraafplaatsadministratie momenteel niet in de gemeente zit. Het financiële voordeel is daarnaast te minimaal om hiervoor te kiezen.

7.2. Beleidskeuze scenario's

Scenario 1 lijkt de meest voor de hand liggende optie om op kort termijn naar een meer kostendekkende begraafplaatsadministratie te gaan. We hebben gekeken wat de verhouding inkomsten-uitgaven doen als we de tarieven stapsgewijs (in 5 jaar) verhogen naar het gemiddelde van 10 omliggende buurgemeenten. We hebben ook gekeken wat de tarieven moeten zijn om volledig kostendekkend te zijn.³

7.2.1. Optie 1: Niets doen aan de tarieven

De tarieven zijn de laatste jaren verhoogd. Het zou een keuze kunnen zijn om nu niets te doen aan de tarieven. Wat de verliezen voor de komende 10 jaar zullen zijn is in bijlage 5 uitgewerkt.

² Bijlage 2: Vergelijking tarieven uit de regio

³ Bijlage 3: Verhoudingen inkomsten-uitgaven diverse opties

7.2.2. Optie 2: Verhogen naar het gemiddelde

De tarieven voor het begraven en het verlengen met 10 jaar in de gemeente Boekel liggen een stuk onder het gemiddelde van onze regio. Het is goed te verantwoorden om de tarieven te verhogen, zeker omdat we jaarlijks verlies maken.

Met dit voorstel maken we alsnog jaarlijks verlies. De tarieven moeten flink omhoog om kostendekkend te zijn als we geen andere beleidskeuzes maken.

7.2.3. Optie 3: Verhogen naar een kostendekkende situatie

Jaarlijks kostendekkend zijn gaat niet lukken omdat de aanschrijvingen, verlengingen en aantal begrafenissen ieder jaar anders is, maar over een periode van 10 jaar kunnen we gemiddeld kostendekkend zijn. Om dit te worden, moeten we 8% op het regio gemiddelde zetten. Hierbij is er dan nog geen rekening gehouden met de jaarlijkse indexering. Naar verwachting is 8% dan ook het minimale wat erop moet om kostendekkend te zijn (bij een jaarlijkse indexering van 1% moet er 11% op om over een periode van 10 jaar kostendekkend te zijn).

7.2.4. Voorstel

Het voorstel is om te kiezen voor optie 2. Het kostendekkend maken van de begraafplaatsadministratie met de huidige situatie is bijna onmogelijk. Als er minder gebruik gemaakt wordt van de begraafplaatsen moeten de kosten over minder begrafenissen verdeeld worden. We moeten dan de tarieven zo enorm verhogen dat de prijs ook weer een extra reden wordt om niet voor begraven te kiezen en dat is niet wat we willen bereiken. Omdat we ver onder het regiogemiddelde zitten, is het een goede keuze om binnen 5 jaar hier meer bij aan te sluiten. De tarieven voor de urnenplaatsen blijven gelijk (alleen indexering erbij) en voor de kindergraven verlagen we direct naar het regiogemiddelde. De prijsindexering is op het moment van opstellen van dit document bekend, 1,94%. Deze zijn ook meegenomen in het advies.

Voor de komende 10 jaar worden dit de tarieven (*Tarieven zijn onder voorbehoud, we hopen met extra maatregelen die in paragraaf 7.3. beschreven worden, dit te voorkomen*).

	2022	2023	2024	2025	2026	2027 - 2031	
Begraven	€ 698	€ 732	€ 754	€ 776	€ 798	€ 821	excl. Indexering
Verlenen van rechten 20 jaar	€ 1.292	€ 1.360	€ 1.401	€ 1.442	€ 1.483	€ 1.524	excl. Indexering
Kindergraf	€ 482	€ 383	€ 383	€ 383	€ 383	€ 383	excl. Indexering
Verlenen van rechten 20 jaar kindergraf	€ 1.292	€ 1.035	€ 1.035	€ 1.035	€ 1.035	€ 1.035	excl. Indexering
10 jaar verlengen	€ 649	€ 699	€ 737	€ 775	€ 812	€ 850	excl. Indexering
Plaatsen asbus	€ 411	€ 419	€ 419	€ 419	€ 419	€ 419	excl. Indexering
Verlenen van rechten 20 jaar asbus	€ 1.292	€ 1.317	€ 1.317	€ 1.317	€ 1.317	€ 1.317	excl. Indexering

7.3. Overige beleidskeuzes

We hopen, door andere activiteiten op te pakken en andere beleidskeuzes te maken dat we de verhogingen de komende 5 jaar niet hoeven door te zetten en eventueel in de toekomst zelfs de tarieven kunnen verlagen:

7.3.1. Korte termijn keuzes

1. Op zoek naar eenzelfde werkwijze als Venhorst voor het onderhoud in Boekel
Stichting Leefbaar Venhorst doet dit nu jaren naar volle tevredenheid van de gemeente op de begraafplaats in Venhorst. De onderhoudskosten kunnen we hiermee laag houden. Voor Boekel moeten we uitzoeken of er ook een stichting is die dit op zich wil nemen of anders wellicht het onderhoud commercieel uitzetten in de markt. Zo kunnen we de kosten voor het beheer en onderhoud wellicht drukken.
2. Zorgen dat er meer gebruik gemaakt wordt van de urnenplaatsen
De aantallen van de urnenmuur zijn niet hoog. Er zijn jaarlijks zo weinig urnenplaats uitgiftes dat dit ook een heel klein deel van de inkomsten vertegenwoordigd. We willen daarom de

urnenplaatsen ook een andere invulling geven. Kybys heeft ons geïnformeerd over ontwikkelingen met betrekking tot de urnenplaatsen op locaties waar dit goed loopt. Je ziet een verschuiving van urnenmuren naar urnentuinen. Dit zijn stukjes tuin van max. 1m bij 1m die mooi aangelegd zijn en waar het een fijne plek is om te komen. Ook biedt dit nabestaanden de mogelijkheid om wat te doen aan de aankleding.

We verwachten, door een betere service aan te bieden in de vorm van een urnentuin, we ook inspelen op het groeiende aantal crematies en we op die manier meer inkomsten genereren.

We vragen middels deze beleidsnotitie een budget van € 30.000 voor het realiseren van de urnentuinen in Boekel en Venhorst.⁴

Daarnaast willen we ook de termijnen voor de urnenplaatsen aanpassen. Nu is er alleen de mogelijkheid om te kiezen voor 20 jaar met verlengingen van 10 jaar. Nabestaanden vinden dit voor asbestemmingen vaak net te lang. Voorstel is om 10 jaar met verlengingen van 5 jaar aan te bieden. Ook dit zien we bij andere gemeentes terug.

De urnenmuren zijn gedateerd en zijn niet in de beste onderhoudsstaat. We willen de urnenmuren dan ook laagdrempelig opknappen.

3. Onderhandelingen met externe partner

De raamovereenkomst met Kybys loopt tot en met 2023. Nieuwe onderhandelingen en verschillende aanbiedingen kunnen voor scherpere prijzen zorgen (rekening houdend met de indexeringen). Begraafplaatsadministratie wordt volgens de voorspellingen ieder jaar minder, dus we gaan ervanuit dat we dit ook in de nieuwe aanbidding terug gaan zien.

4. Investeren in nieuw groen

Op de begraafplaatsen staan veel monumentale bomen. Een mooie invulling van de openbare ruimte geeft een betere beleving. Op begraafplaatsen is dit enorm belangrijk. Daarom hanteren we hier ook het hoogste onderhoudsniveau van het groen. Sommige bomen zijn in een slechte staat en zullen vervangen moeten worden. Daarnaast willen we ook meer groen aan gaan leggen in de vorm van vaste planten, bloembollen, etc. om de uitstraling en kwaliteit van de begraafplaatsen te verhogen. We vragen middels deze beleidsnotitie een budget van €15.000,- om te investeren in het groen op beide begraafplaatsen.

7.3.2. *Lange termijn keuze*

1. Aanpassen uitgiftebeleid

Het is een algemeen gegeven dat er steeds minder gekozen wordt voor begraven. Landelijk wordt verwacht dat dit terug zakt naar ongeveer 25% en dat het dan enige tijd redelijk stabiel blijft. We hebben een doorberekening gemaakt op basis van de cijfers van het aantal verlengingen en begrafenissen van de afgelopen jaren tot 2050. Ook hebben we gekeken naar de landelijke sterfte- en begrafenis cijfers. We zien dat het aantal benodigde begraafplaatsen sterk achteruit loopt en in 2050 zal op beide begraafplaatsen de bezettingsgraad minder dan 40% zijn. Dit geeft ruimte voor andere keuzes en ander gebruik van de begraafplaats in de toekomst.

We moeten er nu voor zorgen dat bepaalde delen niet meer gekozen kunnen worden anders kunnen we deze in de toekomst niet afstoten en deze gronden voor andere doeleinden gebruiken. We hebben voor zowel Boekel als Venhorst een voorstel gemaakt en doorberekend naar 2050. Of we in 2050 dan ook daadwerkelijk afscheid kunnen nemen van bepaalde delen is afhankelijk van de keuzes die we dan maken. Gemiddeld ligt een persoon 40 jaar begraven en er zijn nu nog reserveringen op de delen die we willen afstoten. We laten deze reserveringen wel bestaan, er mogen vanaf 2023 geen nieuwe reserveringen worden uitgegeven. Het kan best zijn dat er nog tot bijvoorbeeld 2070 gebruik gemaakt wordt van de andere delen. We kunnen er ook voor kiezen om over 25 jaar de graven te verplaatsen op

⁴ Bijlage 4: Impressiefoto's urnentuin

onze kosten. Maar dat voert te ver om hier nu al keuzes in te maken. Een onderbouwing is bijgevoegd in de bijlage.⁵

7.4. Andere keuzes

Op dit moment zijn er niet veel kindergraven bezet. We willen daarom een deel van deze plaatsen beschikbaar stellen voor het begraven van te vroeg geboren kindjes (voor 180 dagen zwangerschap) voor een kleine vergoeding die zal worden voorgesteld in de grafrechtenverordening. Zo bieden we de ouders de mogelijkheid om een fysiek plekje te krijgen waar ze naartoe kunnen. We willen deze plek ook wat meer aankleden, denk hierbij aan mooie beplanting, bankjes, etc.

Een deel van de bomen op de begraafplaats in Boekel is aan vervanging toe, zij drukken de graven op en er vallen takken op de monumenten. We kunnen dit uitvoeren middels de kapvergunning en bijkomende herplantvergoeding, hier is geen extra budget voor nodig.

Er zijn natuurlijk tal van keuzes die daarnaast gemaakt kunnen worden. Op basis van landelijke cijfers en ervaringen van Kybys die veel contact heeft met de inwoners en nabestaanden zijn we tot bovenstaande keuzes gekomen.

We hadden bijvoorbeeld kunnen kiezen om 1 begraafplaats af te stoten of om een bewuste keuze te maken om ieder jaar flink verlies te pakken op dit onderwerp. Ook hebben we uitgezocht of het interessant zou zijn om het onderhoudsniveau te verlagen, maar ook dit levert niet veel op financieel én ga je wel echt terugzien in de kwaliteit.

We denken, door andere beleidskeuzes te maken, dat we een kostendekkende administratie kunnen krijgen waarbij ook nog de kwaliteit van de begraafplaatsen verhoogd wordt.

8. Advies

Het advies is om de tarieven de komende jaren stapsgewijs te verhogen naar het regio gemiddelde. Dit is verdedigbaar, we prijzen ons niet uit de markt en we doen het geleidelijk.

Naast het verhogen van de tarieven middels het voorstel zoals is bijgevoegd in paragraaf 7.2.4. willen we de volgende activiteiten oppakken in de hoop de tarieven uiteindelijk weer te verlagen:

Activiteit	Uitvoering	Extra benodigde kosten	Uitleg beleidsnotitie	Prio
Wijzigen tarieven voorstel regio gemiddelde	Eind 2022		7.2.4.	
Wijzigen termijnen urnenplaatsen	Eind 2022		7.3.1.	
Aanpassen uitgiftebeleid	Vanaf begin 2023		7.3.2.	
Aanleggen van twee urnentuinen	2023 – 2024	€ 30.000	7.3.1.	
Investeren in nieuw groen	2023 – 2024	€ 15.000	7.3.1.	
Bomen met slechte conditie vervangen	2023		7.4.	
Opknappen urnenmuur	2023	€2.500	7.3.1.	
Onderhoud Boekel onderbrengen bij stichting of vereniging indien er behoefte is	2023		7.3.1.	
Onderhandelingen externe partner	2023		7.3.1.	
Foetusbegraven mogelijk maken	Eind 2022		7.4.	

Met het aanpassen van deze beleidsnotitie zal ook de beheersverordening aangepast worden, dit komt op de planning op het moment dat de beleidsnotitie wordt vastgesteld.

⁵ Bijlage 5: Onderbouwing afbouwen begraafplaatsen Boekel en Venhorst